

Positionspapir, AIDS-Fondet
oktober 2017

PrEP: Næste skridt på vejen til et Danmark uden hiv

AIDS-Fondet mener

Danmark kan blive et af de første lande i verden, der helt standser udbredelsen af hiv inden for sine grænser. En del af løsningen hedder Pre-Exposure Prophylaxis, forkortet til PrEP: en forebyggende medicinsk behandling, der effektivt beskytter mod hiv - også ved risikofyldte praksisser som f.eks. ubeskyttet analsex.

AIDS-Fondet anbefaler, at Danmark – som led i en bredspektret forebyggelsesstrategi – indfører gratis eller tilskudsberettiget PrEP til mænd, der jævnligt har ubeskyttet sex med skiftende mandlige partnere eller med en ikke-velbehandlet hiv-positiv fast partner. Dermed lægger AIDS-Fondet sig op ad Verdenssundhedsorganisationen (WHO), European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC), European AIDS Clinical Society (EACS) og UNAIDS der alle anbefaler at PrEP gøres tilgængeligt for mennesker i risiko for at blive smittet med hiv. Ydermere har WHO i juni 2017 opdateret deres Essential Medicines List, hvor de har inkluderet PrEP.

Danmarks overordnede tilgang til folkesundhed, seksuel sundhed og sygdomsforebyggelse er baseret på risikoanalyse, fakta og brug af ansvarlige, tilgængelige metoder. Sådan har det været med p-pillen, kondomet, den fri abort, hpv-vaccinen mv. Det handler i sidste ende om at sikre et højt sundhedsniveau i den danske befolkning baseret på en fordomsfri og faktabaseret tilgang til befolkningens seksuelle adfærd.

AIDS-Fondet anbefaler derfor, at Danmark uden yderligere forsinkelse indfører PrEP som led i en overordnet hiv-forebyggelsesstrategi, der også omfatter velkendte metoder som yderligere udbredelse af kondombrug, test og behandling.

Baggrund

I dag er ca. 85 procent af Danmarks omtrent 6.200 hiv-positive så velbehandlede, at deres forventede levealder svarer til generelbefolkningens. Samtidig er virusmængden i deres blodbane umålelig, så de ikke er i stand til at overføre hiv – heller ikke ved ubeskyttet analsex eller andre praksisser, der indebærer høj risiko for transmission af hiv-virus. Dermed kan hovedparten af de hiv-positive i Danmark ikke smitte.

Først i mål

Mens Danmark således, sammen med eksempelvis Sverige, placerer sig blandt de lande, der har størst succes med at behandle hiv-positive, er der plads til forbedring.

For det første estimeres det, at ca. 15 procent af Danmarks hiv-positive *ikke* er i et effektivt behandlingsforløb. Denne gruppe udgøres primært af personer, der er ikke klar over at de lever med hiv og – i mindre grad – af personer, der er klar over at de lever med hiv, men af forskellige årsager ikke er i effektiv behandling. For det andet diagnosticeres der fortsat ca. 100 nye hiv-tilfælde *om året* i Danmark blandt mænd, der har sex med mænd. Hovedparten af disse angiver, at de sandsynligvis er smittet i Danmark.

På trods af en løbende og bredspektret forebyggelsesindsats – herunder oplysning om smitteveje samt test- og kondomkampagner – er dette tal ikke faldet væsentligt de foregående 20 år. Med andre ord har den hidtidige forebyggelsesindsats formentlig forhindret at det årlige antal ny-smittede er steget, som det er tilfældet i mange af de lande vi sammenligner os med. Dog har den hidtidige forebyggelsesindsats ikke formået at forcere det sidste stykke vej i kampen for helt at standse udbredelsen af hiv i Danmark. Dermed står det klart, at der er brug for nye metoder til at supplere de eksisterende midler for at nå dette mål.

Fakta

Hvad er PrEP?

PrEP betegner den forebyggende brug af antiretroviral medicin. Behandlingen kan tages i form af én eller flere piller om dagen eller efter behov. WHO anbefaler, at den antiretrovirale medicin tenofovir benyttes alene eller i kombination med medicinen emtricitabin eller lamivudin. Det forhindrer hiv-virus i at etablere sig i kroppen hos hiv-negative, der udsættes for smitterisiko i form af f.eks. ubeskyttet sex.

Hvor godt virker det?

Under forudsætning af, at behandlingen tages korrekt, reducerer PrEP risikoen for infektion med op til 99 procent. PrEP beskytter ikke mod andre seks sygdomme som f.eks. syfilis, gonorré og klamydia. Her er kondomet fortsat den mest effektive måde at beskytte sig på.

Hvem kan have gavn af PrEP?

Alle mennesker, der er i høj risiko for at blive smittet med hiv, vil have gavn af PrEP. I Danmark omfatter denne gruppe altovervejende mænd, der jævnligt har ubeskyttet analsex med skiftende mandlige partnere eller med en ikke-velbehandlet hiv-positiv fast partner.

Hvem producerer PrEP, og hvordan skaffer man sig PrEP, når man bor i Danmark?

PrEP markedsføres blandt andet under produktnavnet Truvada, der produceres af det amerikanske medicinalfirma Gilead Sciences. Truvada er godkendt som PrEP af European Medicines Agency (EMA) i juli 2016.

Flere lande – herunder Indien – fremstiller generisk medicin, der er identisk med Truvada. Disse produkter er ikke godkendt af EMA endnu, men kan købes via hjemmesider som f.eks. www.iwantprepnow.co.uk, der dog indtil videre ikke leverer direkte til Danmark pga. Lægemiddelstyrelsens regler om privates indførsel af medicin. Danskere er dermed tvunget til at importere PrEP via f.eks. England.

Per august 2017 har følgende lande indført gratis eller tilskudsberettiget PrEP via deres offentlige sundhedssystem: USA, Frankrig, Sydafrika, Kenya, Norge, Belgien og Skotland. Derudover kan PrEP købes i Canada, Australien, Thailand og Israel og er tilgængeligt gennem PrEP-studier i flere andre lande, bl.a. England og Holland.

Er der bivirkninger ved PrEP?

PrEP har få bivirkninger, oftest i starten af brug, og det er typisk kvalme, træthed, hovedpine og maveproblemer. I sjældne tilfælde kan det påvirke knogletæthed og nyrefunktionen.

Øger PrEP risikoen for andre seks sygdomme?

I det omfang PrEP erstatter kondombrug, vil der være risiko for andre seks sygdomme som gonorré, syfilis og klamydia. Men i kernemålgruppen for PrEP er den forekomst allerede høj, og erfaringer fra andre lande viser, at forekomsten med indførelse af PrEP, ligger på samme høje niveau, men ikke er stigende. Til gengæld viser erfaringer også, at når målgruppen indgår i et reguleret PrEP-forløb, øges den generelle ansvarlighed og bevidsthed om egen seksuelle sundhed og praksis. Blandt andet fordi man testes jævnligt og i det hele taget er i tryk dialog om sin adfærd.

Hvad koster PrEP?

Truvada som PrEP, som fremstilles af den amerikanske medicinalvirksomhed Gilead Sciences, koster på det danske marked i øjeblikket ca. 47.000 kr. om året ved dagligt brug. Benyttes Truvada som PrEP "on demand", som blev undersøgt i [Ipergay-studiet](#), kan udgiften formentlig halveres. Derudover er der udgifter til blodprøvekontrol og konsultationer hos AIDS-Fondet eller på infektionsmedicinske afdelinger. PrEP har – i modsætning til hiv-behandling – ikke et livslangt perspektiv, men bruges i perioder hvor risikoen for hiv-smitte er høj.

Gileads patent på PrEP i Danmark udløber i februar 2020, hvor andre producenter, der fremstiller generisk Truvada, vil få adgang til det danske marked med et betydeligt prisfald til følge. Et prisfald vil dog muligvis indtræde allerede i april 2018, hvor medicinalvirksomheden Mylan ifølge AIDS-Fondets oplysninger har fået tilladelse til at markedsføre generisk Truvada i Danmark.

Kontakt AIDS-Fondet:

Presse og politik: Andreas Gylling Æbelø, direktør: andreas@aidsfondet.dk

Sundhedsfaglig viden: Thomas Hübertz, rådgiver og projektleder: thomas@aidsfondet.dk

Mere information om PrEP:

[Informationsside](#) med kort animationsfilm om PrEP

[Fakta om PrEP](#)

[Politiske analyser, argumenter og aktivisme ang. PrEP](#)

[Johns Hopkins Universitys 6-ugers online PrEP uddannelse](#)

[European AIDS Clinical Societys \(EACS\) online PrEP uddannelse](#)